

Miljøministeriet
Departementet

Den 8. december 2022
MIM 140-22

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens forslag til EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om overførsel af affald og om ændring af forordning (EU) nr. 1257/2013 og (EU) 2020/1056

KOM(2021)709

*Revideret version af samlenotat af den 15. juni 2022. Nye afsnit er markeret med en streg i
margenen.*

Resumé

Med Kommissionens forslag til EU-retsakt "EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om overførsel af affald og om ændring af forordning (EU) nr. 1257/2013 og (EU) 2020/1056" foreslås en omfattende revidering af de eksisterende europæiske regler om grænseoverskridende overførsel af affald. Revisionen skal blandt andet sikre den effektive overgang til fuld cirkulær økonomi. De foreslåede ændringer kan grupperes inden for 3 hovedoverskrifter: 1) "lette overførsler af affald med henblik på genbrug og genanvendelse i Unionen", 2) "sikre, at Unionen ikke eksporterer sine affaldsproblemer til tredjelande" og 3) "imødegå ulovlige overførsler af affald". Forslaget vil potentielt have lovgivningsmæssige konsekvenser for den danske miljølovgivning. Forslaget forventes at have både administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige og erhvervslivet. Forslaget vil have en positiv påvirkning af beskyttelsesniveauet i Danmark, EU og tredjelande, blandt andet begrundet i de skærpede bindende krav til eksport af affald ud af unionen, skærpede krav til eksport til deponi og forbrænding uden energiudnyttelse samt harmoniseringen af klassificeringen af affald.

Baggrund

Som et element i udmøntningen af Kommissionens nye handlingsplan for cirkulær økonomi fra marts 2020 har Kommissionen ved KOM(2021)709 af den 17. november 2021 fremsendt forslag om EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om overførsel af affald og om ændring af forordning (EU) nr. 1257/2013 og (EU) 2020/1056. Forslaget er oversendt til Rådet den 19. november 2021 i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 192 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Formål og indhold

Udgangspunktet for en revision er, at den nuværende forordning ikke tilstrækkeligt understøtter den cirkulære økonomi – både fordi sekundære ressourcer eksporteres ud af EU, men også fordi sekundære ressourcer i for høj grad eksporteres internt i EU til andre formål end genanvendelse. EU er i dag en af de største eksportører af affald. Hvert år eksporteres således 32,7 millioner tons affald til en værdi af 13 milliarder euro¹. Det svarer ifølge Kommissionen til 16 pct. af den globale handel med affald. I revisionen af forordningen foreslås en omfattende revidering af de eksisterende europæiske regler om grænseoverskridende overførsel af affald. Hovedformålene med revisionen er at understøtte den effektive omstilling til cirkulær økonomi gennem bl.a. et mere effektivt indre marked for sekundære råvarer, mindre eksport ud af EU og bedre affaldsbehandling i tredjelande samt bedre indsats mod grænseoverskridende affaldskriminalitet.

Lette overførsler af affald med henblik på genbrug og genanvendelse i Unionen

Formålet med at styrke det indre marked for affald er at øge incitamentet til at overføre affald til genanvendelse og nyttiggørelse internt i EU. Det indre marked for affald skal også sikre, at affaldet nemmere kan sendes til genanvendelse de steder, hvor det økonomisk og miljømæssigt giver bedst mening. Kommissionen foreslår derfor blandt andet ændringer, der skal lette processerne omkring dokumentation og godkendelser for EU-interne affaldsoverførsler. Det gælder eksempelvis for krav om at overgå til elektronisk deling af data, strømlining af notifikationsproceduren og processen for transport af affald til forhåndsgodkendte anlæg og muligheden for at vedtage harmoniserede standarder for forureningsniveau for visse typer af affald. Et bedre indre marked for affald forventes at understøtte investeringer i innovation og udvikling omkring cirkulære løsninger i de relevante industrier. Samtidig foreslår Kommissionen at indføre et forbud mod eksport til bortskaffelse. Sådanne overførsler vil dog fortsat være mulige, hvis en række betingelser er opfyldt. Samlet set er det Kommissionens ønske at understøtte affaldshierarkiet² ved at gøre det nemmere at overføre affald til forberedelse med henblik på genbrug og genanvendelse og sværere, hvis det overføres til afbrænding uden energiudnyttelse eller til deponi.

Sikre, at Unionen ikke eksporterer sine affaldsproblemer til tredjelande

Selvom der i de nuværende regler er et forbud mod at eksportere farligt affald fra Unionen til lande, der ikke er medlem af OECD, har det ikke med den nuværende forordning i en tilstrækkelig grad været muligt at sikre miljømæssigt forsvarlig håndtering af affald, der eksporteres fra EU, især til udviklingslande³. Det er et stort problem, når EU's affald eksporteres til udviklingslande, som ikke har kapacitet til eller tekniske muligheder for at behandle affaldet på en miljømæssigt forsvarlig måde. Kommissionen foreslår derfor at revidere reglerne med det formål at sikre, at EU's eksport ikke bidrager med yderligere skade af miljøet og sundheden i modtagerlandene⁴. De reviderede regler indebærer eksempelvis, at både eksportvirksomheder og offentlige myndigheder træffer yderligere foranstaltninger for at kontrollere, at affald, der eksporteres fra EU, behandles på en miljømæssigt forsvarlig måde i modtagerlandene, og at modtagerlandene accepterer at modtage affaldet. Det foreslås endvidere, at Kommissionen udarbejder specifikke bindende kriterier for skelnen mellem affald og brugte varer ("used goods") for udvalgte varekategorier med henblik på at adressere problemer med eksport af affald, der falsk betegnes som brugte varer. Kommissionen vil ligeledes få yderligere beføjelser i forhold til at monitorere eksport af affald til OECD-lande med mulighed for at suspendere overførsler af affald, hvis det påvises, at disse overførsler ikke bliver behandlet på en

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210420-1>

² Proposal for revision of the WSR_17-11-2021_0367(COD), side 23, præambel (1).

³ Proposal for revision of the WSR_17-11-2021_0367(COD), side 10 (forslag 2 – targeted changes).

⁴ Proposal for revision of the WSR_17-11-2021_0367(COD), side 3.

miljømæssigt forsvarlig måde. Dette er for at nedbringe eventuelle miljøproblemer forårsaget af sådanne eksporter.

Imødegå ulovlige overførsler af affald

For at bekæmpe grænseoverskridende affaldskriminalitet vil EU tilpasse de eksisterende regler på området og dermed give medlemsstaterne og Kommissionen bedre værktøjer til at bekæmpe affaldskriminalitet og sikre, at reglerne implementeres mere ensartet på tværs af medlemslandene. Der foreslås etableret en EU-gruppe for at øge samarbejdet og koordinationen mod håndhævelse over for ulovlig affaldstransport i og uden for EU. Dertil ønsker Kommissionen at styrke de nuværende regler om sanktioner mod ulovlige overførsler af affald for at øge den afskrækkende virkning. Der lægges bl.a. op til, at medlemsstaterne skal gøre brug af administrative bøder ved overtrædelse af reglerne i forordningen.

Kommissionen vil anvende forskellige ikke-regulatoriske instrumenter for at støtte medlemsstaternes bestræbelser på bedre at gennemføre og håndhæve forordningen om overførsel af affald. I forlængelse af EU's strategier for bekæmpelse af organiseret kriminalitet, vil Kommissionen øge sit engagement gennem blandt andet EU's Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF), herunder særligt foretage inspektioner i medlemsstaterne. Kommissionen vil desuden give støtte til alle aktørerne, der er aktive på dette område, så som medlemsstaterne og *the European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law* (IMPEL) i komplekse grænseoverskridende sager.

Forbuddet efter Baselkonventionen mod at eksportere farligt affald til lande, der ikke er medlem af OECD, implementeres desuden for så vidt angår skibe, der er blevet til affald, med den nye forordning og den ændring af skibsophugningsforordningen (forordning nr. 1257/2013), der også ligger i forslaget.

Kommissionens forslag vil erstatte den eksisterende forordning nr. 1013/2006 om overførsel af affald⁵.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet det sammenskriver og reviderer eksisterende EU-lovgivning.

Gældende dansk ret

Da der er tale om en forordning, har reglerne umiddelbar retsvirkning i Danmark. Dog er der få bestemmelser i den eksisterende forordning om overførsel af affald, der kræver implementering i national lovgivning. Disse er indført i lov om miljøbeskyttelse og bekendtgørelse om overførsel af affald og overførsel af brugt elektrisk og elektronisk udstyr. Der er desuden henvist til forordningen i andre bekendtgørelser på affaldsområdet.

Det bemærkes i øvrigt, at grundlovens § 3 om magtens tredeling antages at indebære, at lovgivningsmagten ikke i almindelighed kan henlægge behandlingen af strafferetlige bødesager til administrative myndigheder (administrative bøder). EU-retsakter, der lægger op til at forpligte Danmark til at indføre administrative bøder, giver således anledning til forfatningsmæssige betænkeligheder.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:02006R1013-20210111&qid=1617188475088&from=en>

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vil have lovgivningsmæssige konsekvenser for den danske miljølovgivning. En vedtagelse af forslaget medfører behov for tilpasning af danske regler.

Med det nuværende forslag om at forbyde bl.a. eksport af affald til deponi fra en medlemsstat til en anden vil der være behov for at ændre bekendtgørelse om overførsel af affald og overførsel af brugt elektrisk og elektronisk udstyr.

Ifølge forslagens artikel 60 vil medlemsstaterne skulle fastsætte regler om administrative sanktioner, herunder administrative bøder, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af forordningen. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelserne og have afskrækkende virkning. Krav om indførelse af administrative bøder vil give anledning til forfatningsmæssige betænkeligheder.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at have både administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige og erhvervslivet.

Det vurderes, at der for staten kan være øget administration i forbindelse med implementering af en ny forordning, som kræver omlægning af nuværende arbejdsgange, i forbindelse med etableringen af et fælles digitalt system. Overgangen til det nye EU-IT-system vil også kunne medføre økonomiske konsekvenser for staten i form af IT-udvikling.

Forslaget vurderes i mindre omfang at kunne medføre øgede omkostninger til håndhævelse, da det med den politiske aftale *Opfølgende aftale om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi* fra august 2022 er aftalt at styrke tilsynet med også overholdelse af reglerne for import og eksport af affald.

Miljøministeriet er ved at afdække, om der derudover vil være øvrige økonomiske konsekvenser for det offentlige, herunder øgede sagsmængder for statens myndigheder som følge af forordningens regler om håndhævelse.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU retsakter afholdes indenfor de berørte ministeriers bevillingsramme jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Forslaget forventes at kunne få erhvervsøkonomiske konsekvenser. Dette skyldes bl.a. forslaget om at indføre et forbud mod eksport af affald bestemt til bortskaffelse internt i EU, herunder til forbrænding uden energiudnyttelse. Sådanne overførsler skal dog fortsat være mulige, hvis en række betingelser er opfyldt. Det skal dog bemærkes, at der i bekendtgørelse om overførsel af affald og overførsel af brugt elektrisk og elektronisk udstyr findes lignende regler for overførsel af affald bestemt til bortskaffelse til og fra Danmark.

Erhvervslivet pålægges også øgede forpligtigelser i forhold til at sikre, at affaldet behandles korrekt, der hvor det modtages, hvis det eksporteres ud af OECD. Forslaget vil kunne betyde, at affald ikke kan eksporteres til det påtænkte ikke-OECD-land.

Forslaget forventes at mindske de administrative byrder for virksomhederne i forbindelse med eksport af affald til genanvendelse internt i EU. Det modsatte forventes at kunne gøre sig gældende for

overførsler af affald bestemt til bortskaffelse. I tilfælde af, at reglerne for eksport af affald til forbrænding med energiudnyttelse skærpes, vil dette kunne medføre erhvervsøkonomiske omkostninger for danske affaldsforbrændingsanlæg.

De nærmere administrative og økonomiske konsekvenser af dette forslag vurderes fortsat.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget forventes at få en positiv virkning på beskyttelsesniveauet i Danmark begrundet i en bedre udnyttelse af de sekundære ressourcer, ved at sikre en bedre behandling højere i affaldshierarkiet og ved begrænsningen af eksport af affald ud af EU. Desuden vil forslaget medvirke til en forbedret affaldsbehandling i tredjelande.

Høring

Forslaget har været i skriftlig høring i EU-miljøspecialudvalget fra den 2. december til den 8. december 2021.

Landbrug og Fødevarer støtter regeringens generelle holdning.

Dansk Industri understreger, at en revision af affaldstransportforordningen er højt prioriteret og afgørende for at understøtte den cirkulære økonomi. Der peges særligt på to aspekter: 1) forordningen bør understøtte tilbagetagningsordninger samt sourcing af sekundære råvarer på tværs af landegrænser, og 2) forordningen bør understøtte dels en effektiv udnyttelse af teknologier og behandlingsanlæg på tværs af landene i EU og et nemt samarbejde mellem virksomhederne på tværs af landegrænser, dels den nødvendige sikkerhed for og kontrol med sundhed og miljøbeskyttelse.

Dansk Industri er på den baggrund glad for, at EU-Kommissionen med revisionen netop ønsker at gøre det indre marked mere effektivt for sekundære råvarer ved at lette processerne omkring dokumentation og godkendelser for EU-interne affaldsoverførsler. Derudover opfordres til, at heller ikke handel med farligt affald til destruktion inden for EU begrænses unødigt, da sådanne anlæg er meget specialiserede og dyre og derfor har et naturligt opland, der er større end et enkelt EU-land. Dansk Industri bakker stærkt op om tiltag, der kan øge den ensartede fortolkning på tværs af EU-landene, herunder udvikling af retningslinjer til at fremme denne udvikling. Dansk Industri støtter tilgangen om, at EU ikke bør eksportere sine affaldsproblemer til tredjelande, men gør dog opmærksom på, at eksport af affald ikke er det samme som eksport af affaldsproblemer. I dag foregår en stor del af affaldsbehandlingen i OECD-lande uden for EU, da kapaciteten i EU ikke er tilstrækkelig. Dansk Industri er enige i, at kapaciteten i den europæiske affaldssektor skal opbygges, men denne opbygning vil tage tid. Det bør derfor fortsat være muligt at anvende anlæg uden for EU, der lever op til miljøkrav og anden lovgivning – uden at europæiske virksomheder pålægges en stor administrativ byrde. Endelig understreger Dansk Industri, at det også fortsat bør være sådan, at handel og samarbejde med verden uden for EU om affald er mulig, naturligvis inden for sikre og forsvarlige rammer.

Danske Rederier støtter en præcisering og strømlining af forordningen med henblik på at sikre en nemmere og mere smidig eksport af affald til genanvendelse og er enige i, at affaldet bør håndteres der, hvor det giver bedst mening i økonomisk og miljømæssig forstand. I forhold til ophugning af skibe støtter Danske Rederier op om en forbedret affaldsbehandling i tredjelande og noterer sig, at regeringen støtter, at der træffes yderligere foranstaltninger med henblik på at sikre en miljømæssig forsvarlig behandling af affaldet i modtagerlandet. I den forbindelse henleder Danske Rederier opmærksomheden på EU-skibsophugningsforordningen, som sætter en standard, der skal sikre, at tredjelandes ophugningsfaciliteter efterlever EU-kravene.

Danske Rederier noterer sig ligeledes, at regeringen vil arbejde for at styrke sikkerheden for en bæredygtig behandling af affaldet i bestemmelseslandet ved eksport ud af EU og peger i den forbindelse også på skibsofhugningsforordningen som et værktøj. Danske Rederier fremhæver, at der i øjeblikket ikke er noget incitament for ophugningsfaciliteter uden for EU til at søge om godkendelse under skibsofhugningsforordningen, da Baselkonventionen forhindrer, at EU-flagede skibe kan ophugges på disse faciliteter. Danske Rederier bemærker, at det forhold kan blive en forspildt chance for EU til aktivt at bidrage til forbedring af miljø og sikkerhed på disse faciliteter. Det skal ses i lyset af, at et stort antal skibe skal ophugges de næste 10 år som følge af skærpede klimaeffektivitetskrav, og at kapaciteten til dette i øjeblikket ikke findes i EU.

Danske Rederier opfordrer på den baggrund regeringen til at sikre, at revisionen af transportforordningen adresserer det problem, og at det bliver muligt for tredjelands faciliteter, der opfylder EU-skibsofhugningsforordningens krav, at blive optaget på listen over godkendte faciliteter, samt at det bliver muligt for faciliteter i ikke-OECD lande, som er optaget på listen, at ophugge skibe med EU-flag.

Dansk Affaldsforening bakker i forhold til overførsler inden for EU op om mere smidig import og eksport af affald inden for EU uden, at myndighederne slipper tøjlerne. Dansk Affaldsforening peger på, at ud over at være en ressource er affald desværre fortsat et kæmpe miljøproblem og kun sjældent en ressource med positiv handelsværdi eller noget, som virksomheder i hele Europa efterspørger til anvendelse i nye produkter (som det ellers fremgår af bemærkningerne til forslag til ændring af miljøbeskyttelsesloven). Derfor er det nødvendigt at fastholde kontrol med overførsler af affald. Øget digitalisering og endnu mere fokus på muligheden for forhåndsgodkendte anlæg samt harmoniseret klassificering og strømlinet beregning af sikkerhedsstillelse er gode indsatser i forhold til mere smidig im- og eksport inden for EU.

Dansk Affaldsforening peger på, at der er varslet ændringer i forhold til import af affald til energiudnyttelse og noterer sig i den forbindelse regeringens foreløbige generelle holdning om ”at affaldet bør håndteres der, hvor det giver bedst mening i økonomisk og miljømæssig forstand”.

Der peges på, at den seneste undersøgelse fra DTU viser, at det i hvert fald i en årrække endnu vil give god økonomisk og miljømæssig mening at importere affald til energiudnyttelse i Danmark frem for at nedlukke kapaciteten, før den er udtjent. Dansk Affaldsforening peger på, at der har været arbejdet for bedre/særlige muligheder for eksport af testlæs. Sådant en bestemmelse ser ud til at være kommet med i forslaget. Allerede nu eksporteres store mængder genanvendelige ressourcer ud af Danmark, og med implementering af Klimaaftalen fra juni 2020 er det Dansk Affaldsforenings vurdering, at eksporten kommer til at stige på bekostning af udvikling af lokale materialekredsløb inden for landets grænser.

I forhold til overførsler ud af EU bemærker Dansk Affaldsforening, at det har stor opmærksomhed blandt andet fordi, en række medlemmer stiller krav i deres udbud om, at affaldet skal håndteres i EU. Dansk Affaldsforening synes som udgangspunkt, at de foreslåede stramninger kan være med til at sikre reel genanvendelse under ordnede forhold i ikke-OECD-lande, men peger på, at ideelt set bør EU-landene selv kunne genanvende affaldsressourcerne. Der bakkes op om, at man endnu engang kigger dybere ned i skellen mellem produkt og affald, da grænserne mellem produkt og affald sikkert også flytter sig over tid. Det undrer Dansk Affaldsforening, at elektronik og måske også tøj ikke er nævnt som varegrupper, som man vil have fokus på.

I forhold til affaldskriminalitet peger Dansk Affaldsforening på, at den omfattende illegale handel med affald understreger, at affald ikke er nogen værdifuld ressource, men derimod et miljøproblem, som

man kan tjene penge på ved at lade det forsvinde i et hul i jorden eller ud af landet. I den forbindelse peger Dansk Affaldsforening på, at det i europæisk regi har været drøftet, om det burde adresseres i affaldsplanerne ligesom i fx Englands seneste plan.

Dansk Affaldsforening forstår, at Kommissionens udspil både består af en styrkelse af sanktionerne ved overtrædelse af forordningens regler og ellers af andre indsatser, som skal støtte eksisterende fora som OLAF og IMPEL, ligesom der skal oprettes endnu en EU-gruppe til øget samarbejde og koordination i forhold til ulovlige affaldstransporter. Dansk Affaldsforening har ikke mulighed for at vurdere om disse indsatser er tilstrækkelige, men tænker, at det er vigtigt at få et øget fokus på affaldskriminalitet.

Plastic Change støtter revisionens hovedformål om at sikre, at forordningen i højere grad understøtter den cirkulær økonomi gennem bl.a. et mere effektivt indre marked for sekundære råvarer, mindre eksport ud af EU og bedre affaldsbehandling i tredjelande samt bedre indsats mod grænseoverskridende affaldskriminalitet, og vi ser generelt meget positivt på det fremlagte. Plastic Change er desuden meget enige i Kommissionens udlægning af problemerne med eksport af affald til tredjelande og ulovlige overførsler af affald, selvom de mener, at Kommissionen kunne være gået skridtet videre på en række punkter i forhold til løsningerne.

I forhold til at lette overførsler af affald med henblik på genbrug og genanvendelse i EU opfordres til, at der er en stærkere reference til, at der med cirkulære løsninger også menes genbrugsløsninger, og at det fremgår mere tydeligt. Plastic Change fremhæver i forbindelse med en lettelse af processer, at det er vigtigt at holde fast i, at det også skal give miljømæssig mening, og at det ikke bør gå ud over muligheden for at holde kontrol med og indsamle data om EU-interne overførsler. Der peges på, at vi i Danmark har udfordringer med vores affaldsdatasystemer og mener derfor, det vil være i Danmarks interesse at følge det videre forløb tæt for at sikre sig, at der sker en forbedring af Danmarks muligheder for at holde kontrol med og indsamle data på affald, der eksporteres ud af landet. Plastic Change finder umiddelbart, at det er et skridt i den rigtige retning, at der lægges op til øget mulighed for medlemsstater til at opponere mod transport af affald til andre medlemsstater, hvis affaldet skal deponeres eller afbrændes uden energiudnyttelse.

I forhold til at sikre, at EU ikke eksporterer sine affaldsproblemer til tredjelande og at imødegå ulovlige overførsler af affald, anerkender Plastic Change flere af de tiltag, Kommissionen foreslår. Der peges på, at mange lav- og mellemindkomstlande ikke har faciliteter til sikkert og forsvarligt at behandle affald og plastikaffald, så håndteringen og genanvendelsen vil med stor sandsynlighed ske under forhold, der ikke lever op til EU's standarder for sikkert arbejdsmiljø. Dertil kommer, at eksporten har store skadelige effekter for sundhed og miljø, da meget af affaldet spontant vil blive brændt af eller smidt på åbne lossepladser, i floder, hav mv., hvilket har store konsekvenser for lokalsamfund og andre lokale industrier samt levebrød som fiskeri og turisme. Derudover peges på, at affaldseksporten er med til at opretholde den vestlige levestandard på et falsk grundlag, fordi man ikke tager ansvar for sit overforbrug og -produktion, hvilket i sidste ende i høj grad gør affaldseksport til et spørgsmål, der handler om moral og etik. Plastic Change anbefaler derfor, at man i stedet sætter et bindende mål om at stoppe alle former for affaldseksport ud af EU, da det er den eneste måde at sikre, at håndteringen af affald foregår på forsvarlig og sikker vis både miljømæssigt og socialt. Der peges på, at dette også vil være langt nemmere at håndhæve. Plastic Change peger på, at affaldskriminalitet allerede er en skyggeøkonomi, der foregår uden for den europæiske lovgivnings rækkevidde, og som ganske enkelt er umulig at føre kontrol med.

Sagen har været i høring i EU-miljøspecialudvalget forud for mødet i udvalget den 14. juni 2022.

Danske Havne er positive overfor det nye forslag til forordning, - særligt vægten på, at Unionen ikke eksporterer sine affaldsproblemer til tredjelande, og at der sker en opstramning i forhold til at imødegå ulovlige overførsler af affald. Danske Havne hilser det velkomment, at deklarationer og godkendelser bliver fuldt digitale samt hurtige og enkle at håndtere ved import og eksport. De nye systemer skal kunne spille sammen med de eksisterende digitale systemer, bl.a. det europæiske for skibe, "SafeSeaNet". Det kan gøre, at håndtering af skibene i havn ikke sinkes unødigt. Desuden bør der fastholdes høje ambitioner, vedr. at der sættes ind overfor ulovlige fraktioner, som kan bringe arbejdsmiljø og helbred i fare på havnen, på skibene og i de lande, som modtager affaldet efterfølgende (Danmark ved import). De skærper og nye krav, som er nødvendige for en effektiv omstilling til en cirkulær økonomi, kan medføre øget incitament til "affaldskriminalitet", med mindre håndhævelsen er hård og effektiv. Havnene har ikke plads til at opbevare affald/sekundære råvarer i længere tid, som ikke er korrekt deklareret, anmeldt og eller godkendt. Det er derfor vigtigt, at virksomhedernes tilbagetagningsordninger samt krav er klart beskrevet - gerne i forordningen, fungerer i praksis, og at evt. kontroller og opponering fra medlemsstater sker inden affaldet når havnen. Man foreslår desuden, at der bl.a. opereres med tidsfrister, hvorefter ikke-godkendte "strandede" fraktioner hurtigt kan flyttes på afsendervirksomhedens regning, hvis virksomhederne ikke selv gør det.

Danmarks Naturfredningsforening er overordnet tilfredse med forslaget.

Dansk Autogenbrug ser gerne en skærpelse af definitionen af affald for så vidt angår køretøjer.

Sagen har været i høring i EU-miljøspecialudvalget forud for mødet i udvalget den 29. november 2022.

Dansk Autogenbrug var positive over for forslaget, særligt i forhold til øgede muligheder for at oparbejde restmateriale fra bilen med henblik på upcycling og sikre mulighed for korrekt genvinding i EU. Dog så man gerne en skærpelse af affaldsdefinitionen med henblik på at sikre bedre mod, at udtjente biler eksporteres til ikke OECD lande, hvor de kan udgøre et miljøproblem.

Dansk Mode og Tekstil gjorde opmærksom på, at man havde et kapacitetsproblem i EU i forhold til behandling af tekstilaffald, som krævede investeringer. Man var positive over for opbygning af kapacitet i EU men ønskede også, at det fortsat skulle være muligt at lægge oparbejdelse til genanvendelse i de lande, hvor tøjet produceres, som ofte ikke er OECD lande. Endvidere fandt Dansk Mode og Tekstil det vigtigt at sikre adgang til tekstilaffaldet, ligesom der skal kigges på de forskellige kvaliteter, og på om der er en aftager til dem.

Rådet for Grøn Omstilling gjorde opmærksom på, at man så vidt muligt ønskede et stop for eksport af affald ud af EU – specielt i forhold til plastik.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er bred opbakning til Kommissionens tre hovedprioriter: 1) "lette overførsler af affald med henblik på genbrug og genanvendelse i Unionen", 2) "sikre, at Unionen ikke eksporterer sine affaldsproblemer til tredjelande" og 3) "imødegå ulovlige overførsler af affald".

Regeringens generelle holdning

Regeringen anser Kommissionens forslag til forordning om overførsel af affald for et godt grundlag for drøftelse af en mere passende og tidssvarende håndtering af overførsler af affald på EU-niveau. Forslaget kan bidrage til både miljø- og klimagevinster samt til omstillingen til en cirkulær økonomi gennem øget genanvendelse, forøget ressourceeffektivitet, mindre CO₂-udledning og mindsket deponering. I den forbindelse finder regeringen det vigtigt, at forordningen understøtter en

omkostningseffektiv grøn omstilling, herunder gennem et mere frit indre marked for handel med affald til forberedelse med henblik på genbrug og genanvendelse.

Regeringen støtter en præcisering og strømlining af forordningen med henblik på at sikre en nemmere og mere smidig eksport af affald til genanvendelse og en mere ensartet implementering af forordningen på tværs i EU.

Regeringen støtter derfor styrkelsen af det indre marked for affald, hvor affaldshierarkiet udnyttes, således at affald til deponering og afbrænding uden energiudnyttelse mindskes, sådan at affald generelt bliver nyttiggjort og genanvendt i behandlinger, der ligger højere i affaldshierarkiet, og hvor det også gøres nemmere og smidigere at eksportere affald til genanvendelse internt i EU. Regeringen er enig i, at affaldet bør håndteres der, hvor det giver bedst mening i økonomisk og miljømæssig forstand. Samtidig ønskes importen af plastik til afbrænding i Danmark dog begrænset gennem støtte og opbakning til mere ambitiøse mål for genanvendelse af plastik i Europa, yderligere opbakning til finansiering af genanvendelseskapacitet i Europa samt bedre design af produkter.

Det er vigtigt for regeringen, at unionen ikke eksporterer affaldsproblemer til tredjelande. Derfor støtter Regeringen i forlængelse af politisk aftale om *Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi* fra juni 2020, at EU som udgangspunkt håndterer sit eget affald. Her ønskes så stramme regler som muligt. Regeringen bakker op om behovet for klarere fælles retningslinjer til at skelne mellem affald og "used goods" for visse vare-/affaldstyper.

Regeringen kan desuden støtte en indsats mod grænseoverskridende affaldskriminalitet med fokus på ensartet implementering og håndhævelse af lovgivningen på tværs i EU. Det er dog centralt for regeringen, at Danmark ikke forpligtes til at skulle indføre administrative bøder, idet administrative bøder giver anledning til forfatningsmæssige betænkeligheder.

Regeringen noterer sig, at forslaget lægger op til øgede beføjelser/kompetence til Kommissionen, både i forhold til at suspendere overførsler af affald til OECD-lande samt i forhold til at assistere medlemslandenes arbejde med at håndhæve forordningens bestemmelser i komplekse grænseoverskridende sager.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Grund- og Nærhedsnotat er oversendt til Folketinget den 21. december 2021 og den 15. juni 2022